

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarum reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. III. De Præceptis in actuali Responsione ad Hæreticorum objectiones
circa particulares Controversias servandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

rum, reliquis non contradicentibus tradunt aliquam doctrinam.

IV. Tertium præceptum ad argumenta ex ratione petita pertinens, est, ut in primis, si ex ratione vel autoritate humana argumentari velint, mox excipiantur contra hunc modum argumentandi, utpote minus convenientem illorum generali principio ac fundamento, quo dicunt, nihil esse credendum, nisi quod in scriptura continetur. Deinde diligenter attendatur, an ritè cohæreant eorum rationes; cum enim in hac cohærentia frequenter ad modum deficiant Hæretici, ideo Theologus Polemicus Samsonem imitari docet, & sicut ille Vulpes caudis alligatas & accensas in Hostium messem immisit, ita ipse doctrinas Hæreticorum in cauda, id est, vitiosâ cohærentiâ colligare, seu falsas ostendere, atque in ipsos retorquere debet. Denique ut, si quidem velint efficaciter ex ratione argumentari, tali aliquo fundamento aut medio termino probent, suam Ecclesiam esse veram Ecclesiam, se habere veram S. Scripturam, & legitimum sensum illius &c. quo non æquè utantur, aut ut queant Hæretici, quos illi constanter rejiciunt, quod tam facere non possint, meritò hic modus illos refutandi & convincendi, uti expeditissimus & facillimus, sic etiam efficacissimus semper fuit habitus, ideòque à P. Jodoco Kedd olim sumo maximo fructu usurpatus.

C A P I T U M III.

DE PRÆCEPTIS IN ACTUALI RESPON- SIONE AD HÆRETICORVM OBIE- CTIONES CIRCA PARTICVLARES CONTROVERSIAS SER- VANDIS.

Quandoquidem Hæretici, teste S. Hieronymo in epist. ad Cypr. araneis similes sunt, qui infirmis suis, quæ pedique expandunt, retibus parva quidem animalia capiunt, fortioribus autem nocere non possunt; ideo Theologus Polemicus diligenter se in privatarum controversiarum studio exercet, ut tantò facilius & felicius fallaces Hæreticorum aranea-

araneorum telas perumpere, & evertere possit. Quem in finem sequentia præcepta non modicè conducent.

II. Primum est, ut, cum amplum nimis Controversiarum sit studium, difficilèque meritò accidere possit, si ad omnes omnino se pro dignitate præparare debeat, diligenter inquirat, quænam in illo loco vel Patria in quâ moratur, hæreses potissimum vigeant, atque in illis privato studio excutiendis præcipuè se exercent. Quales in nostra Germania, ubi cum Lutheranis, Calvinisticis, Zwinglianis, & Politicis quemlibet in sua fide salvari posse asserentibus præcipuè pugnandum est, præ reliquis cæteris hæreses, quòd quivis in sua fide salvari possit, quòd Scriptura utpote clara sit Judex Controversiarum; quòd Pastor non Pastor sit Ecclesiæ, sed Antichristus; quòd homo baptizatus per solam fidem, non autem per bona opera justificetur: quòd communio necessariò sub utraque specie fit peragenda: quòd Ministris Ecclesiæ omnibus liceat uxores ducere: Sacrificiùm Missæ & cultus Sanctorum aut imaginum sit superstitio & idololatria: quòd nullum detur Purgatorium.

III. Secundum præceptum est, ut bene cognoscant generalia principia, quibus Hæretici sua dogmata stabilita solent, qualia sunt præcipuè textus S. Scripturæ percepti intellecti, nam, ut bene Besseus Dom. 8. post Pent. advertit, Hæretici Gabaonitis sunt similes, dum Afinos suos, id est, Ministros pane suo onerant, & vestes vetustas S. Scripturæ præferunt, quasi qui longè à primitiva Ecclesiâ vererent, hinc multi Christiani hoc dolo decepti sunt, quia de barbariis eorum, id est, doctrinis acceperunt, & os Dominici est, Pastores suos non interrogaverunt. Quæ rediligenter Theologus Polemicus fallacias, quas in ejusdem S. Scripturæ interpretatione committunt, quæque ad sequentes tanquam præcipuas revocari possunt cognoscere studeat.

I. Est, quòd particulas aliquas restrictivas pro libitu adhibent sic Lutherani ad illum textum Apostoli ad Rom. 3. *Ab his solum hominem iustificari per fidem sine operibus: particulas solam* adjiciunt. Item illa Christi verba Jo. 5. *Scrivite Scripturas: de Sola Scriptura interpretantur, cum tamen eodem Christus etiam aliis tribus testimoniis probet se esse*

licam Dei. 2. Est, quod ad materiam seu rem, de qua sermo
 est, non attendant. Sic illa Apostoli verba ad Eph. 2. *gratia*
salvati estis ex fide, & non ex operibus: de operibus novæ le-
 gis explicant, cum tamen de Cæremonialibus veteris legis
 locutus sit Apostolus. Item illud ejusdem Apostoli ad Co-
 l. 1. *Videte, ne quis vos decipiat per Philosophiam, & ma-*
nam fallaciam, secundum traditionem hominum: de traditio-
 nibus divinis & Apostolicis interpretantur, cum tamen Apo-
 stolus ibi de solis traditionibus Judæorum vel Gentilium
 locutus sit. Item illud ad Galat. 1. *Si quis evangelizaverit*
aliter prater id, quod accepistis, anathema sit: universim ad
 omnem doctrinam quæ extra Scripturam reperitur, exten-
 dent; cum tamen, ibi Apostolus de certa duntaxat materia
 loquatur, scilicet de circumcisionis abrogatione, aliisque
 cæremoniis Mosaicis. 3. Est, quod ad Personas quoque non
 attendant: sic illa verba Christi Luc. 22. *Hoc facite in meam*
commemorationem: Item illa Matth. 26. *Bibite ex hoc omnes*:
 ad omnes homines extendunt; cum tamen de solis Aposto-
 lis intelligenda sint. Item illa Marci 16. *Qui non credide-*
rit, condemnabitur: universaliter de omnibus hominibus
 interpretantur, indeque parvulis actualem fidem necessari-
 tate concludunt; cum tamen de solis adultis ratione præ-
 ceptum intelligi debeant. Sic etiam illa verba Isaïæ c. 41. *Bene-*
dicite, si potestis, facite: crasse ad eliminandum hominis
 liberi arbitrium usurpant, cum tamen ibi Propheta non
 de hominibus, sed idolis loquatur. 4. Est, quod neque ad
 tempus attendant: hinc illam Christi sententiam
 Matth. 25. *Ubi hi ad supplicium, aeternum, iusti autem ad*
vitam aeternam: assumunt ad veritatem de Purgatorio refu-
 dendam; cum tamen ibi Christus non de tempore præsentis,
 sed de eo, quod post extremum iudicii diem futurum est, lo-
 cutus sit. 5. Est, quod etiam ad antecedentia & consequen-
 tia non attendant: hinc Deut. 32. illa verba: *Quod præ-*
cepit vobis, hoc tantum facite Domino: nec addas quidquam,
neque minuas: de S. Scriptura sola intelligunt, non confide-
 rates, quod prius generatim de præceptis Mosaicis sermo
 factus. 6. Quod frequenter ad nuda verba, & non ad inten-
 tionem & sensum loquentis attendant: hinc illa verba Apo-
 stoli 1. Cor. 11. *Quotiescunque manducabitis panem hunc &c.*

plian, ne ex hoc textu nihil nos mereri apud DEVM contendant.

IV. Tertium præceptum est, ut non sit præceptum in respondendo, ne inepta aut miuus fundata responsione Hæretico triumphandi, & Catholicos cavillandi occasionem præbeat; sed potius, si solida & probata responsio non occurrat, ad commune effugium se recipiat, dicatque de Judice Controversiarum, quod olim in simili casu S. Macarius de suscitacione mortuorum dixit, ut supra vidimus; videlicet: *Non est in verbo regnum DEI, sed in virtute: eamus igitur ad sepulchra mortuorum etc.* aut potius ad Judicem Controversiarum Pontificem, & Ecclesie definitiones; ibi enim perfecta omnium dubiorum solutio reperietur.

P A R S IV.

DE MEDIIS AD THEOLOGIAM POLEMICAM ADDISCENDAM CONDUCENTIBUS.

TRIA præcipuè media adhibenda videntur ad Theologiam polemicam faciliè, solidèque addiscendam, videlicet: *librosa librorum de hac materia scribentium evolutio: assidua cum hostibus seu veris, seu fictis concertatio seu exercitio: fructuosa denique doctrinarum & principiorum ad hanc scientiam pertinentium annotatio, de quibus in hac parte breviter agetur.*

C A P U T I.

DE AUTHORIZATIONE LECTIONE.

UT hanc lectionem fructuosè instituat, ante omnia cognoscere debet, quinam Authores de hac materia scripsissent, ut quilibet, qui hanc lectionem instituat, non quòd illos aliis præferre velim, sed quia hi præceteris noti sunt, aptique videntur, ut solidè quis Theologiam polemicam addiscere possit.

I. Primus ergo Theologiæ Polemicæ Author & Illustrator jure meritò Card. Robertus Bellarminus censetur, qui nominis tribus bene magnis omnes ferè sui temporis Controversias